

Pot do dohodka zahteva skrbnejše in boljše delo

Gospodarjenje v delovnih organizacijah postaja čedalje težje. V zaostrenih razmerah je potrebno še bolj kot doslej paziti na racionalno izkoriščanje surovin in povečevati produktivnost. Zato smo v Metalki in v Angori povprašali, na katerem področju je položaj najbolj zapleten in kakšne uspehe so pri premagovanju težav že dosegli.

Predsednica DS Angorinega tozda Tekstil Marija Zelič:

Delo za izvoz je lahko donosno

»S surovinami so težave, ker jih nam dobavitelji pravočasno ne dobavljajo. Isto velja za količine teh surovin, kljub temu, da smo z dobavitelji dobro dohodkovno povezani. Njim odstopamo dogovorjen delež deviznih sredstev.

No, to seveda ni edini problem. Vzemimo le domači trg, kjer nam tudi ni lahko, saj pada kupna moč... Bojimo se, da vse kolekcije prav zaradi upadajočega kupne moči ne bomo prodali. Podrobno analiziramo tržišče, saj proizvodnji dajemo delovne naloge le tedaj, če se dokončno dogovorimo s poslovnimi partnerji za dobavljene količine izdelkov po zaključnicah.

Smo v obdobju, ko je vse tesno povezano med seboj. Če so surovine (vsaj do jeseni ni bojazni, da jih ne bi dobili), ni nevšečnosti pri izvozu. Seveda se trudimo, da še bolj razširimo mrežo dobaviteljev po posameznih republikah.

Že skoraj tri leta ne uvažamo surovin, ampak jih nabavljamo le pri domačih dobaviteljih. Trenutno najbolj zanesljiv je OHIS, ki je tudi največji. Omeniti velja še KRATEKS iz Krapi- ne. Pa tudi pri njih so težave.

Če nimaš barvno razvrščenih surovin, je težko izdelati kolekcijo. V lastnih prostorih ne moremo izboljšati kvalitete poslanih surovin. Rešitev je

le v tem, da jo vrnemo dobavitelju.«

»Ker nismo neposreden izvoznik, izvažajo naše blago Jugotekstil (ZT), Centrotekstil Beograd in Tekstil Zagreb.

Potekajo pa še dogovori o večjem prodoru na konvertibilno tržišče, ker klirinško ni najboljšo. Tam ne dosegamo tako ugodnih cen kot na zahodu. Zmeraj gledamo, da pri sklepanju posivov pokrijemo vsaj režijske stroške. Izvažati za vsako ceno res nima nobene smisla. Posel na tujem je lahko uspešen.

Za nas je že velik uspeh, da doslej dobro poslujemo. Rezultati so taki, kot smo jih planirali. Tudi OD so zadovoljivi. Toliko smo jih popravili, da ni slabe volje v kolektivu. Pri nagrajevanju smo uveljavili stimulativen način ocenjevanja posameznikov. S problemom fluktuacije se praktično ne srečujemo. Ko imamo na primer zagotovljeno surovino, delajo delavke, če je treba, tudi preko delovnega časa.

Nikoli se nam še ni zgodilo, da bi proizvodnja zastala ali pa da bi morali vpeljati skrajšan delovni čas. Naše pogosto precej obremenjene delavke, kljub domačim obveznostim pridno delajo. Direktor nas sproti opozarja na napake. Dobro je, da imamo dobro vodstvo. Vse težave je tako mogoče hitreje reševati.«

Direktor sektorja zunanje trgovine Metalka Aleš Krisper:

Do surovin pelje le združevanje sredstev

Mogoče najprej o nevšečnostih tako imenovanem grosiranju ali pa v notranji trgovini. Največ dela imamo s tem, kako nabaviti blagovne sklade, ki jih posredujemo preko naših skladišč kupcem, predvsem kovinsko predelovalni industriji. No, največje probleme smo v preteklosti imeli z nabavo osnovnih repromaterialov črne in barvne metalurgije, pri čemer je velika težava v tem, da nam v zadnjih letih ne uspe povečati količin, čeprav potrebe so.

Da bi našploh omogočili normalno delovanje reprociklusov, se v zadnjem času trudimo pridobiti posamezne

proizvajalce repromaterialov za združevanje sredstev. Pri črni metalurgiji so to predvsem železarne, pri barvni pa pridelovalci barvnih kovin. Največ smo poskušali združevati predvsem lastna sredstva. So pa potrebe po njih tako velike, da v tak način združevanja vključujemo tudi širši krog naših kupcev. Gre predvsem za posodobitve in širitev obratov črne in barvne metalurgije, ki so bili zadnja leta precej zanemarjeni. Zato imamo pravzaprav take težave v preskrbi industrije predvsem s surovinami.

Poleg tega, da skušamo združevati čim več dinarskih sredstev za boljše ali normalno delovanje te naše bazične industrije, se trudimo združevati čim več deviz za to, da bi ohranili normalni tok reprodukcijskih materialov.

Te akcije niso takšne, da bi bila Metalka udeležena pri dohodku. Z njimi se ukvarjamo zato, da sploh pridemo do blagovnih izvirov, ki jih seveda moramo posredovati naprej.

Problem je, da je v zadnjem času oskrba z repromateriali čedalje bolj kritična. Opažamo, da primanjkuje tudi drugih vrst blaga, zato smo v nekaterih primerih to reševali z združevanjem sredstev s kovinsko predelovalno oziroma strojno industrijo. Imamo primere, da smo združili precejšnja sredstva z Livarno v Mariboru itd.

Trgovina je v zadnjih letih slabo akumulativna, zato se trudimo svoje poslovanje tehnično tako urediti, da bi s tem kar se da povečali obračanje zalog; zelo nam namreč manjka lastnih virov sredstev, s katerimi bi »pokrili« zaloge. Te že zaradi same inflacije vrednostno silno naraščajo. Važno je, da blago in finančna sredstva čim hitreje obračamo. To so glavni problemi v notranjem trgovinskem prometu, pri čemer bi omenil še to, da so velik udarec za naše poslovanje zvišane obresti.

Posebej nas skrbi, da se lahko obrestna mera poveča, kar ob pomanjkanju trajnih obratnih sredstev lahko povzroči še večje težave. Drug velik kompleks je pri nas zunanja trgovina.

Stremimo, da bi z uvozom čim boljše preskrbovali industrijo z repromateriali. Na prvem mestu železarne (ki veliko uvažajo). Pomembno je, da čim več materialov dobimo na klirinškem področju, ker naše bilance s klirinškimi državami niso toliko obremenjene z dolgovi. Nekje imamo uspehe, spet druge se s tem ne moremo nikakor pohvaliti.

Lani smo se odločili, da vse izpade dobav v barvni metalurgiji nadomestimo z našim izvozom. Tu smo bili nedvomno uspešni. Letos so spet nastopile težave toda ne pri nas, temveč pri Čehih.

Največ truda porabimo za poživljanje izvozne dejavnosti. Mislim, da smo lani naredili lep korak naprej v primerjavi s prejšnjimi leti. Lani smo ustvarili blizu 100 milijonov dolarjev izvoza. Vseskozi smo si prizadevali povečati izvoz na konvertibilno področje. Zato smo pred dvema letoma ustanovili firmo na Dunaju, že dalj časa jih imamo tudi v Italiji in ZDA. Vseh predstavništev v tujini je 8, skupno 11 »pункtov«, ki zahtevajo ogromno sredstev. Na leto izdamo zanje 4 milijarde dinarjev. Velik del teh stroškov pokrijemo z ustvarjenimi devizami.

Najbrž dobršnemu delu ljudi ni znano, da trgovina z izvozom pravzaprav ne pridobiva nobenih deviz, ker delamo samo kot posrednik, kot komisio- narji. Pri delitvi prihodka odpade na nas le majhen delež. V večini primerov ta naš prihodek ni ustvarjen v devizah. Zelo težko se dogovorimo s proizvajalci, da bi del prihodka izplačali v devizah. Medtem ko smo v izvozu lani imeli kar lepe uspehe, pa za letos tega ne moremo trditi. Ne zato, ker bi se slabo pripravili, ampak zaradi gospodarske recesije na Zahodu, ki jo še kako občutimo. Naša firma v Italiji prodaja tretjino manj kot lani. Nič lažje ni v ZRN. Upoštevati moramo tudi stečaje zasebnih firm. Prodati nekemu, ki bo propadel, pomeni čisto izgubo. Vnos deviz, skrajšan od 90 na 60 dni, je s stališča Jugoslavije gotovo logična posledica neskladij v gospodarskem razvoju države. Za nas je omenjeni predpis ne-realni. Že doslej smo se trudili skrajšati roke plačil. Seveda se bomo predpisu prilagodili, vendar ne vem, kako bomo na vsezadnje uspešni. Tu prihaja do očitnega protislovja. Kot država smo dokaj zadolženi, skrajšujemo plačilne roke, po drugi strani pa je tudi na Zahodu velika recesija. Tamkajšnji kupci nas namreč dnevno prosijo za podaljšanje plačil, ker so lahko tudi sami v stiski. Jasno je, da neko blago poceniš tako, da podaljšaš rok plačil. V Metalki se povsod trudimo, da jih skrajšujemo.

FRANC CAPUDER

ZBIranJE PAPIRJA V ORGANIZACIJAH ZDRUŽENEGA DELA

Obstajajo gozd in devize

Od 3. do 15. junija je bila po vsej Sloveniji akcija zbiranja odpadnega papirja, ki je zajela predvsem organizacije združenega dela, družbenopolitične organizacije in druge ustanove. V naši občini je potekala ta akcija na dan 15. junija in naletela je na zelo dober odziv. Tako je celotna ljubljanska regija zbrala okoli 150 ton odpadnega papirja, od tega pa je bilo kar 50 ton starega papirja zbranega v občini Center.

Pobudo za akcijo je dal izvršni svet skupščine SR Slovenije, vanjo pa sta se vključila izvršni svet skupščine občine Center, občinski svet Zveze sindikatov in občinski odbor Rdečega križa, ki ima na tem področju tudi največ izkušenj.

Tej izredni akciji je botrovalo dejstvo, da slovenska papirna industrija potrebuje za predelavo letno okoli 180 tisoč ton odpadnega papirja. Dosedanji uspehi na tem področju so veliki, vendar pa imamo še velike rezerve. Tako moramo vsako leto vedno uvoziti 40 tisoč ton sta-

rega papirja, za to pa porabimo okoli osem milijonov dolarjev. Zbiranje starega papirja je gotovo eden pomembnejših stabilizacijskih ukrepov, saj s to pomembno sekundarno surovino nadomestimo celulozo ali lesovino; tako zmanjšujemo uvoz in varčujemo z devizami. Ob tem pa ne gre prezreti pomena te akcije z vidika varstva okolja – tona starega papirja namreč nadomesti 3,5 kubičnega metra lesa, in celoten sklad zbranega papirja v naši republici letno nadomesti 3.027 hektarov gozdov. Ta izredna akcija pa je

imela tudi humanitarni značaj – zbrana sredstva so namreč namenjena za obnovo mladinskega zdravilišča in okrevališča Rdečega križa Slovenije Debeli rtič, kjer letuje okoli 7 tisoč otrok na leto.

Izvršni svet skupščine občine Center je obvestil in pozval k akciji okoli 700 organizacij združenega dela, raznih drugih organizacij in ustanov. Akciji pa se je odzvalo 100 organizacij, ki so skupaj zbrale okoli 50 ton papirja, kar je zelo velik uspeh. Preostalih 600 organizacij se akcije ni udeležilo oziroma papir redno oddajajo Dinosu, Surovini ali Papir servisu. Seveda tudi ta papir pride v predelavo, razlika pa je v tem, da Rdeči križ nameni pridobljena sredstva za humanitarno dejavnost, drugod pa porabijo tako pridobljeni denar za izlete, piknike in drugo.

MIRO PETEK

Sredi junija so združene enote civilne zaštite naše občine z vajo preizkušale svojo pripravljenost. Improvizirali so eksplozijo, ki naj bi povzročila požar, nekaj ljudi pa naj bi ranjenih obtičalo pod ruševinami. V vaji so sodelovali: združena gasilska enota, gasilci iz Kartonažne tovarne Ljubljana, enota za reševanje izpod ruševin Gradbenega podjetja Univerzal in enota prve pomoči iz Pletenine. Vaja je uspela, saj so se vse enote kar dobro odrezale.

V.K.